

Framtidsperspektiv och AI i ämnesöverskridande utvecklingsarbete på gymnasiets teknikprogram

Tänkt målgrupp: högstadie- och gymnasieskola, ämnesövergripande

Nyckelord: fiktionsberättelser, framtid, hållbarhet, ChatGPT, samverkan

Deltagare: Andrew Galbraith, Frida Selvander och Anderas Holm, Erik Dahlbergsgymnasiet; Therése Haglind, Utbildningsförvaltningen Jönköpings kommun & Ylva Lindberg, Höskolan för lärande och kommunikation, Jönköping University.

Inledning

Utifrån ett gemensamt intresse för AI literacy (Velandar 2023) och Storytelling formades våren 2023 ett designorienterat samverkansprojekt mellan Erik Dahlbergsgymnasiet och Höskolan för lärande och kommunikation i Jönköping för att tillsammans utforska möjligheter med att låta gymnasieelever i årskurs 1 på teknikprogrammet kollaborativt skriva fiktionsberättelser om framtiden med hjälp av ChatGPT som ett potentiellt lärandeverktyg (Futures day). Avstamp togs i en workshop med lärare på skolan med temat “Explorativt tänkande om framtidens lärande”, där majoriteten av deltagarna gav uttryck för att vilja vara aktiva i ett förändringsarbete och en frustration i att inte vara tillräckligt förberedda för att kunna hantera den snabba tekniska utvecklingen som exempelvis AI bidrar till.

Syfte, teoretisk utgångspunkt och metod

Syftet med den här presentationen är att besvara två forskningsfrågor: (1) Vilka framtidsvisioner synliggjordes i elevernas berättelser? och (2) Vilka etiska aspekter framträdde inom ramen för projektet? Som teoretisk bakgrund används framför allt Jen Ross (2023) tankar om spekulativa metoder och pedagogik och Wenger-Trayner & Wenger-Trayner modell om ”value creation in social learning spaces” (2020). För att genomföra projektet skapades en ämnesövergripande lektionsdesign som innefattade både förberedelselektioner i teknik och svenska, inspirationsföreläsningar, skrivinstruktioner och bildskapande. Under perioden mars till juni 2023 samlades olika former av datamaterial in som sedan har använts vid analysarbetet, exempelvis elevernas berättelser och en elevutvärdering.

Resultat

Tjugonio kollaborativt skriva fiktionsberättelser om framtiden skapades som ett resultat av Futures day. Texterna varierade i längd, geografisk och politisk kontext och utifrån var i tiden berättelsen utspelades.

Berättelserna innehåller ofta inslag av kriser, naturkatastrofer, teknologisk utveckling som ”gått över styr” och krig. Men majoriteten av dem inkluderar hoppfullhet och mod att bemöta och övervinna hoten.

Ett dominerande tema är uppoffring. Elevernas framtidsvisioner är fyllda med exempel på att någon eller något behöver offras när vi rör oss framåt i tid och rymd, där den tekniska utvecklingen och otillräckliga resurser på vår planet driver på. Framtidsvisionerna visar också hur karaktärer i berättelserna offrar sina liv för en god sak, nämligen för att rädda mänskligheten och/eller planeten Jorden.

I berättelserna återfinns inslag av vad som eleverna fått till sig i form av förberedelselektioner och instruktioner vilket ger upphov till etiska frågor kring hur vi designar undervisning kring framtid och ”what´s next” (Ross, 2023). Även användningen av ChatGPT som lärandeverktyg ger upphov till en vidare etisk diskussion utifrån flera aspekter. Genomförandet av projektet visar även på behovet av ämnesöverskridande arbete när AI är fokus för lärande.

Referenser

Ross, J. (2023). *Digital futures for learning: speculative methods and pedagogies*. New York: Routledge.

Velander, J., Taiye, M.A., Otero, N. et al. (2023). Artificial Intelligence in K-12 Education: eliciting and reflecting on Swedish teachers' understanding of AI and its implications for teaching & learning. *Educ Inf Technol*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11990-4>

Wenger-Trayner, E. & Wenger-Trayner, B. (2020). *Learning to make a difference: value creation in social learning spaces*. Cambridge: Cambridge University Press.